

[Forsvarsministeren.]

for at diskutere, om Frankrig kan være med i samarbejdet.

Af naturlige grunde kan der ikke være tale om noget egentligt kommissorium, endsige et omfattende, før det franske standpunkt er bekendt. Der skal ikke være tvivl om, at baggrunden for Euro-gruppens bestræbelser på dette område er de stadig stigende materielomkostninger på grund af bl. a. den tekniske udvikling og Warszawapagtens fortsatte udbygning af sine styrker og sit materiel. Der er derfor et fortsat voksende behov for standardisering af især de mange typer europæisk materiel, eller – som det mindste – sådanne normer, at de forskellige typer kan arbejde sammen. Kort sagt, der er behov for et større samarbejde mellem de våbenproducerende lande, fordi dette synes at være den eneste realistiske måde, på hvilken priserne kan holdes nede. Det er problemer af denne art, som alle lande i alliancen står over for, og som man håber på denne måde at finde løsninger på.

Jeg sagde før, at der ikke var noget kommissorium, men der er selvfølgelig drøftet visse retningslinjer for, hvad embedsmandsudvalget skal beskæftige sig med, og foreløbig – jeg sætter streng under foreløbig – drejer det sig om at undersøge forudsætningerne for europæisk materielsamarbejde, at studere muligheden af fælles projekter, hvor behovene er kendte, at forberede grundlaget for en ordning med Nordamerika inden for alliancens rammer. Jeg gør altså opmærksom på, at det arbejde, som finder sted her under Euro-gruppen, helt og fuldt er i overensstemmelse med det, som udenrigsministeren allerede har angivet som grundlag for regeringens holdning til våbenproduktionen.

Jeg vil føje en enkelt sætning mere til. Danmark er jo ikke i egentlig forstand et våbenproducerende land. Det er derfor åbenbart, at vi er nødt til af økonomiske grunde at være interesseret i alle de muligheder, der ligger i en standardisering, og også i muligheden for at få et billigere materiel frem, og det er ud fra denne baggrund, vi har deltaget i arbejdet i Euro-gruppen indtil videre. Jeg finder anledning til at sige, at jeg ikke nærer den mindste frygt for, at det arbejde, der her øves, skulle ende i et eller andet fantastisk om fælles våbenproduktion for hele Europa. Det vil i hvert fald være en drøm, som selv – jeg havde nær sagt – den længst tænkende ikke ville have for-

udsætninger for at drømme inden for de muligheder, vi har. Jeg er overbevist om, at det arbejde, der øves, er af praktisk karakter og ikke har noget med en ideologisk industripolitik at gøre, og jeg foretrækker i øvrigt også, at det bliver holdt på dette plan.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg vil gerne sige tak for mange indlæg og mange spørgsmål, og jeg tror, at om ikke andre, så i hvert tilfælde formanden vil vise forståelse, hvis jeg siger, at det vil simpelt hen ikke være teknisk muligt at svare på alt, hvad der er sagt, men det er klart, at alle synspunkter, der er kommet frem, og alle spørgsmål er noteret og vil indgå i vores fortsatte fastlæggelse af vor udenrigspolitik. Jeg synes i den henseende, det har været en nyttig debat, fordi der er kommet mange centrale synspunkter og mange centrale spørgsmål frem.

De ting, som regeringen er enig i, og som jeg er enig i, skal vi i hvert tilfælde ikke på dette tidspunkt af dagen stå og tage tingets tid med på alt for mange punkter at gentage. Men jeg vil gerne fremhæve nogle væsentlige ting, som hr. Kjeld Olesen tog frem i sit indlæg, og som jeg ikke havde med i min indledning. Jeg tænker bl. a. på hr. Kjeld Olesens bemærkning om Nord-Syd-dialogen, hvor hr. Kjeld Olesen siger, der står to hensyn over for hinanden, solidaritetshensynet fra i-landene over for det, hr. Kjeld Olesen kaldte egne interesser, og så føjede hr. Kjeld Olesen til: »Det kan meget vel være en meget kortsigtet betragtning«. Jeg synes, det er meget, meget væsentligt at fastholde i hele vores Nord-Syd-problematik i øjeblikket, også når vi ser, hvad der sker i dele af Afrika og andre steder, at det, man, jeg vil såmænd ikke sige »mener er vestlige interesser«, men det, som ganske klart er vestlige interesser i dette øjeblik, kan meget vel lede én til handlinger, der viser sig meget kortsigtede i et forløb, der måske ikke behøver at være så forfærdelig langt.

Jeg er også glad for hr. Kjeld Olesens bemærkning, som endda delvis kan ses i forbindelse med den foregående, om nødvendigheden af et samarbejde med lande uden for den unægtelig lille demokratiske familie, idet man dér vurderer landenes baggrund og deres mulighed eller mangel på mulighed for at have et system, der mere eller mindre ligner det, som vi mest foretrækker.

Og så vil jeg gerne give meget varm tilslut-